

SWAMI VIVEKĀNANDA YOGA ANUSANDHĀNA SAMSTHĀNA

स्वामी - विवेकानन्द - योगानुसन्धान - संस्थानम्

A University, established under Section 3 of the UGC Act, 1956
(Eknath Bhavan, # 19, Gavipuram Circle, Kempegowda Nagar, Bangalore 560 019, India)

MDY T 101 samskrita

Date : 25.05.2012

Time : 10.00 am – 1.00pm

Max. Marks: 100

1. Explain the following Shloka (ANY TWO)

10

१. काव्यं करोमि न हि चारुतरं करोमि यत्नात् करोमि यदि चारुतरं करोमि।
भूपालमौलिमणिमण्डितपादपीठ! हे साहसाङ्ग! कवयामि वयामि यामि॥
२. वने चरामो वसु चाहरामो नदीस्तरामो न भयं स्मरामः।
इतीरयन्तोऽपि वने किराताः मुक्तिं गताः रामपदानुषङ्गात्॥
३. त्यज दुर्जन संसर्गं भज साधु समागमम्
कुरुपुण्यमहोरात्रं स्मर नाम हरेः सदा॥

2. Complete the following Verses (ANY TWO)

10

१. अहं वैश्वानरो _____
_____ चतुर्विधम् ॥
२. प्राणस्येदं _____
_____ न इति॥
३. सर्वे _____
_____ भवेत् ॥
४. कर्मण्येवाधिकास्ते _____
_____ सङ्गोस्त्वकर्मणि॥

3. Fill in the Blanks

05

१. बालकः ----- खादति । (फलम्, सुधाखण्डम्, भवनम्)
२. अश्वाः ग्रामेषु तृणं ----- । (चरन्ति, खादन्ति, हसन्ति)
३. बालाः देवालयं ----- । (क्रीडन्ति, गच्छन्ति, हसन्ति)
४. तत् विमानं ----- । (असि, अस्मि, अस्ति)
५. कूपं परितः ----- धावन्ति । (बालाः, वृक्षाः, पाठशाला)

4. Translate the following into English

05

१. सः मूषकः।
२. सा सेवां करोति।
३. अग्रजा भोजनं करोति।
४. प्रकाशः हसति।
५. आवां फलानि क्रीणीवः।

5. एतस्य कोष्ठकस्य आधारेण वाक्यानि लिखतु (ANY FOUR)

02

भीमः	पुत्रः	सहदेवः
रामः	पिता	दशरथः
शिवः	अनुजः	गणेशः

6. Change the subject and the verb into other two numbers

08

१. सा पाठं लिखति।
२. सः वाक्यं वदति।
३. अहं रोटिकां खादामि।
४. युवकः क्रीडां क्रीडति।
५. अहं बालिका अस्मि।
६. त्वं देवं नमसि।
७. अवां पुष्पाणि यच्छावः।
८. अहं गीतं गायामि।

7. उदाहरणानुसारं अधो लिखित शब्दानां उचित विभक्ति रूपेण रिक्तस्थानानि पूर्यन्तु-

05

उदा: ग्राहकः (आपणः) आपणं गच्छति।

१. छात्रः (ग्रन्थालयः) _____ गच्छति।
२. नायकः (वित्तकोषः) _____ गच्छति।
३. बालिकाः (प्रकोष्ठः) _____ गच्छति।
४. शिष्यः (आश्रमः) _____ गच्छति।
५. प्रधानमन्त्रिः (अमेरिका देशः) _____ गच्छति।
६. वीरः (स्वर्गः) _____ गच्छति।

कोष्ठकात् उचितक्रियापदरूपेण रिक्तस्थानानि पूर्यन्तु -

७. एते छात्राः _____ (पथन्ति, पठति, पठतः, पठन्ति)
८. भवत्यौ _____ (उत्तिष्ठथः, उत्तिष्ठावः, उत्तिष्ठथः, उत्तिष्ठन्ति)
९. युवां शिष्यौ _____ (पृच्छथः, पृच्छन्ति, पृच्छथ, पृच्छन्ति)

१०. ते पुष्पे _____ (विकसामि, विकससि, विकसन्ति, विकसतः)

8. Match the Following

10

१. द्वितीया विभक्तिः	लतासु
२. षष्ठी विभक्तिः	उपसर्ग
३. धातु	रामस्य
४. सप्तमी विभक्तिः	गज
५. मध्यम पुरुष	परि
६. नामपद	लिख्
७. प्रथम पुरुष	लिखसि
८. चतुर्थी विभक्तिः	वदामः
९. उत्तम पुरुष	जयति
१०. उपसर्ग	लताम्

9. Conjugate the following words in all the persons पुरुष and numbers वचन.

05

(Any TWO)

१. जयति, २. वदिष्यति ३. अवदत् ४. जानाति

10. Decline the following words in all the विभक्ति's and वचन's. (Any TWO)

10

१. रामः, २. नदी, ३. लता, ४. अहम् ५. वनम्

11. Write the meaning of the following words in english

05

१. वैद्यः, २. मयूरी, ३. वृक्षः, ४. पुस्तकम्, ५. कमलम्

12. Write the transliteration of the following in english (Any Five)

05

सर्पः, कर्तरी, भवनम्, अजा, देवता, वनम्, अरण्यम्, विमानम्

13. Split the sandhi (Any Five)

05

गजाननः गणेशः वागीशः मध्वरिः नायकः नाविकः

14. प्रशान्ति कुटीरं उद्दिश्य संस्कृतभाषायां प्रबन्धमेकं लिखत।

05

अथवा

'मम गृहम्' इति विषयमधिकृत्य संस्कृतभाषायां प्रबन्धमेकं लिखत

15. Read the passage and answer the following questions

10

सुष्ठु भाषितम् इति सुभाषितम्। सुभाषितस्य सूक्तिः, सदूक्तिः, सुवचनम् इति नामान्तराणि सन्ति। सम्स्कृत वाङ्मये वेदशास्त्र, पुराण, इतिहास, काव्य, नाटकादिषु बहूनि सुभाषितानि लभ्यन्ते।

भर्तृहरेः 'सुभाषितत्रिशती' इति सुभाषितग्रन्थः विश्वप्रसिद्धः अस्ति। अस्मिन् ग्रन्थे नीतिशतकम् शृङ्गारशतकम्, वैराग्यशतकम्, चेति भागत्रयं विद्यते। ग्रन्थेऽस्मिन् त्रिशतं रम्याणि सुभाषितानि सन्ति। काशीनाथ शर्मणः

सुभाषितरत्नभाण्डागारम्, राजशेखरस्य सूक्तिमुक्तावलिः, श्रीधरदासस्य सदूक्तिकर्णामृतम्, शाङ्गधरस्य शाङ्गधर पद्धतिः इत्यादिषु ग्रन्थेषु सुभाषितानि सङ्ग्रहितानि सन्ति। सुभाषितानि अस्मान् नीतिं तत्त्वं च उपदिशन्ति। जीवनपथं व्यवहारचातुर्यं च बोधयन्ति। एतेषां सुभाषितानां अध्ययनेन अस्माकं लोकज्ञानं वर्धते। मानवाः विवेकिनः सज्जनाः च भवेयुः।

प्रश्नाः

१. सुभाषितस्य नामान्तराणि कानि?
२. सुभाषितं नाम किम्?
३. भर्तृहरेः सुभाषितत्रिशती ग्रन्थे कति सुभाषितानि सन्ति?
४. काशीनाथ शर्मणह सुभाषित ग्रन्थस्य नाम किम्?
५. सुभाषितानां अध्ययनेन किं भवति?